
KURKIME ATEITĮ DRAUGE!

**PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS
VENGIANČIŲ LANKYTI MOKYKLĄ MOKINIŲ SKAIČIAUS MAŽINIMO
STRATEGIJA
2007-2008 m.**

1. Panevėžio miesto savivaldybės mokinių, vengiančių lankyti mokyklą, skaičiaus mažinimo strategijos paskirtis ir bendrosios nuostatos:

Projekto paskirtis - mažinti vengiančių lankyti bendrojo lavinimo mokyklą mokinių skaičių, padedant spręsti mokiniams iškylančias problemas, šalinant priežastis, dėl kurių mokiniai „iškrenta“ iš bendrojo lavinimo sistemos.

Projekto bendrosios nuostatos – sukurti vengiančių lankyti mokyklos mokinių grąžinimo į mokyklą modelį; vykdyti mokinių konfliktų sprendimo prevenciją.

2. Situacijos analizė

Vytauto Didžiojo Universitetas atliko tikslinių grupių poreikių tyrimą, savivaldybėse, dalyvaujančiose projekte. Tyrimo tikslas - padėti savivaldybėms gauti patikimus duomenis apie mokyklos vengiančius moksleivius ir mokyklos vengimo priežastis.

Tyrimo duomenys parodė, kad iš esmės vaikų poreikiai ir problemos savivaldybėse panašios, tačiau skiriasi miesto ir kaimo vietovių vaikų nuomonės. Kaip bendros mokyklos nelankymo priežastys, įvardijamos ir vaikų komunikacinės problemos su tėvais bei mokytojais, neigiama draugų įtaka, mokyklinių užduočių neatlikimo ir atsiskaitymo baimės, išskiriami patyčių atvejai, patiriami ir iš mokytojų, ir iš bendraamžių. Tyrimu nustatyta, kad reikšmingos būtų prevencinės intervencijos sprendžiant mokymosi sunkumų problemas. Jos turėtų apimti pagalbą ruošiant namų darbus, sprendžiant namų darbus, mokantis sunkesnių disciplinų. Kadangi tyrimas atskleidė patyčių fenomeno paplitimą ir vaiko teisių pažeidimus bei jų tiesioginį poveikį mokyklos nelankymui, būtina kurti prevencines strategijas, orientuotas į mokytojus,

vaikus ir tėvus, bendrą mokyklos mikroklimato ideologiją, išsiskiriančią pagarba kiekvieno žmogaus orumui ir vertei.

Panevėžio miesto bendrojo lavinimo mokyklose yra 151 mokinys vengiantis lankyti mokyklą, t.y. dažnai praleidinėja pamokas be pateisinamos priežasties. Pasibaigus I ir II pusmečiams renkami duomenys apie praleistas pamokas ir analizuojama situacija. Tačiau situacija nėra džiuginanti. Jau V-X klasėse 22 procentai pamokų praleidžiamos be pateisinamos priežasties, XI-XII kl. – 26 procentai. Daugiausiai vengia lankyti mokyklą berniukai. Tai didžiausia problema mūsų savivaldybėje. Nenoras mokytis ir vengimas eiti į mokyklą pasireiškia bėgimu iš pamokų, konfliktais su mokytojais ir bendraamžiais. Mokyklos turi pasitvirtinusios įvairias prevencinio darbo tvarkas: socialinės pedagoginės pagalbos tvarka, pažangumo ir lankomumo apskaitos sistema, mokyklos nelankymo prevencinė tvarka, lankomumo gerinimo ir drausmės palaikymo programa ir t.t.

Panevėžio miesto savivaldybėje sukurta ir patvirtinta Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo Panevėžio mieste tvarka, kuri padeda įgyvendinti mokinių teisę į mokslą, užtikrina veiksmingą jų ugdymąsi mokykloje bei sudaro prielaidas pozityviai vaiko socializacijai ir pilietinei brandai. Visose bendrojo lavinimo mokyklose šią pagalbą teikia socialinės pagalbos teikimo komandos. Jas sudaro socialiniai pedagogai, specialieji pedagogai, logopedai, psichologai, klasės auklėtojai, mokytojai, administracijos atstovai.

3. Strategijos misija, tikslai, uždaviniai:

Vizija - jaukių ir saugių namų, kuriuose visi bendruomenės nariai atvirai sprendžia iškylančias problemas, kūrimas.

Misija – kurti patrauklią mokyklą, siekiant mažinti mokyklos nelankančių mokinių skaičių, siūlant bendraamžių pagalbą bendraamžiams.

Tikslas – numatyti priemones, mažinančias mokinių iškritimą iš bendrojo lavinimo sistemos.

Uždaviniai:

1. Kurti tinkamą ugdymo aplinką įvairių poreikių ir gebėjimų vaikams: konfliktų sprendimo grupės kūrimas; pagalba moksle; užimtumo užtikrinimas.
2. Formuoti teigiamas visų mokyklos bendruomenės narių nuostatas į mokinius nepajėgiančius sėkmingai mokytis, linkusius „Iškristi“ iš nuosekliojo mokymosi sistemos, seminarų mokytojams ir mokiniams metu.
3. Suteikti mokytojams teorinių žinių apie rizikos grupės mokinių mokymosi motyvavimą, mokymosi strategijas.
4. Įgyvendinti konfliktų sprendimo prevenciją: įkurti bendraamžių klubą.
5. Įkurti rizikos grupės vaikams (vengiantiems lankyti mokyklą, turintiems žalingų įpročių, elgesio problemų) kambarį, padedantį fiziškai išsikrauti, pvz.: treniruoklių kambarys.

4. Projekto įgyvendinimo trukmė:

2007 m. sausio 1 d. – 2008 m. sausio 1 d.

5. Projekto įgyvendinimo vieta:

Panevėžio Skaistakalnio pagrindinė mokykla.

Panevėžio m. savivaldybės rengėjų grupė

KURKIME ATEITĮ DRAUGE!

PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS MOKINIŲ, VENGIANČIŲ LANKYTI MOKYKLĄ, PREVCINIS MODELIS

Trumpa situacijos apžvalga

Projektas „Panevėžio miesto savivaldybės mokinių, vengiančių lankyti mokyklą, skaičiaus mažinimo strategija“ skirtas mokyklos nelankymo prevencijos vykdymui, sukuriant mokykloje saugią ir patrauklią mokyklą. Skaistakalnio pagrindinė mokykla yra mikrorajone, kuriame nemažai socialinės rizikos šeimų (iš jų nemaža dalis gyvena bendrabučiuose) ir jose augančių vaikų. Iš 820 besimokančių moksleivių apie 30 % yra socialinės rizikos šeimų registre. Šalia mokyklos yra A. Bandzos kūdikių ir vaikų globos namai, kurių 40 auklėtinių mokosi mūsų mokykloje. Mokykloje mokosi 162 spec. poreikių moksleiviai. 136 moksleiviai mokykloje gauna nemokamą maitinimą. Galime teigti, kad išvardintos mokinių grupės tik padidina riziką praleidinėti pamokas be priežasties ar iš viso vengti lankyti mokyklą.

Panevėžio savivaldybės prevencinio modelio kūrime ir testavime dalyvaus Panevėžio Skaistakalnio pagrindinės mokyklos pagalbą teikiantys specialistai (socialinis pedagogas, specialusis pedagogas, psichologas), mokiniai, mokytojai ir tėvai. Mokykloje bus surinkta savanorių vyresniųjų mokinių grupė, kurie bus apmokyti konsultuoti bendraamžius konfliktinėse situacijose bei vesti gyvenimo įgūdžių užsiėmimus.

Prevencinio modelio idėja

Norint padaryti mokyklą patrauklią mokiniams, būtina aktyvinti pačius moksleivius. Yra daug įvairių tradicinių mokyklinių užimtumo priemonių, kuriose dalyvauja ar jas organizuoja moksleiviai, kaip šventiniai renginiai, poilsio vakarai, labdaros akcijos ar rūpinimasis aplinka, tačiau svarbiausios veiklos – mokymas(is) ir įvairių konfliktinių situacijų sprendimas dažnai lieka tik mokytojo – klasės vadovo atsakomybėje. Mūsų projekto idėja - ugdyti moksleivių atsakomybę ne tik už savo pačių mokymąsi bei poelgius, bet ir už jų bendraamžius, ir mokytis būti aktyviais ir pilnateisiais mokyklos bendruomenės nariais, kurti aplinką, kurioje jie būtų saugūs ir galėtų realizuoti savo norus, gebėtų įveikti sunkumus. Mokykloje kurtume atvirą ugdymo(si) aplinką.

Trumpas projekto apibūdinimas

Tai būdų bandomasis modelis, skirtas vaikų, vengiančių lankyti mokyklą ir linkusių į delinkventinį elgesį socializacijai, siekiant užkirsti kelią tolimesniems jų netinkamo elgesio pasireiškimams.

Projekte numatyta sukurti 2 metodikas:

Žaidimų terapijos. Žaidimų terapija - tai natūralus procesas, kurio metu vaikas savanoriškai ir atvirai išreiškia konkrečias problemas ar išsako jam kylančius klausimus simboline kalba (per žaidimą), taip atskleidamas savo suvokimą ir gebėjimus tvarkyti savo asmeninį pasaulį. Žaidimų terapijos metodas leidžia suaugusiems pažinti vaiko pasaulį ir „gydyti“ jo požiūrius bei klaidingus pasirinkimus.

Bendraamžių paramos bendraamžiams. Tai metodika, kurios pagalba yra parengiami pasitikėjimą ir motyvaciją turintys bendraamžiai individualiam darbui su bendraamžiais, kurie turi problemų mokykloje (nesimoko, nelanko pamokų), namuose (bėga iš namų, yra neprižiūrimi) ir tarp bendraamžių. Bendraamžių parengimui dirbti su bendraamžiais parenkami ir specialiai apmokomi savanoriai suaugusieji – mokytojai, mokyklų pedagogai, socialiniai darbuotojai, psichologai ar tėvai, kurie pagal paruoštą metodiką su moksleiviais pagalbininkais, palaikys ryšius su įvairiomis institucijomis ir specialistais. Išsiaiškinus kiekvieno konkretaus auklėtinio netinkamo elgesio priežastis ir problemas, bus sudaromas individualus korekcijos planas. Savanoriai moksleiviai – bendraamžių pagalbininkai ir pedagogai ir specialistai vienerius metus reguliariai dirbs tiek su konkrečiu vaiku, tiek su jo šeima, palaikys ryšius su bendruomene, kurioje gyvena vaikas, vengiantis eiti į mokyklą ar turintis polinkį į delinkventinį elgesį. Reguliariai bus organizuojamos patirties pasidalijimo ir palaikymo grupės savanoriams. Pabaigus pilotinį projektą bus atliekama bendra projekto įgyvendinimo eigoje gautų vertinimų analizė ir jų apibendrinimas.

Sukurta individualaus darbo metodika bus koreguojama ir tobulinama, atsižvelgiant į projekto vykdymo eigoje sukauptą patirtį bei vertinimus. Sukurtą, išbandytą ir, esant reikalui, pakoreguotą individualaus darbo su mokyklą vengiančiais lankyti vaikais metodiką vėliau numatoma skleisti ir siūlyti taikyti ir kitose švietimo įstaigose, lygiagrečiai su kitomis socialinės integracijos ir ugdymo programomis.

Konkretūs modelio tikslai

- Sukurti metodiką bei moksleivių savitarpio pagalbos modelį, kurio pagalba bendraamžiai padėtų bendraamžiams įveikti juos slegiančius sunkumus, geriau suprastų save ir kitus bei motyvuotų prasmingai veiklai.
- Apmokyti savanorius pedagogus ir kitus specialistus darbui pagal parengtą metodiką.
- Parengti metodinę medžiagą darbui su bendraamžiais pagalbininkais, kurie taptų tarpininkais tarp socializacijos problemų turinčių bendraamžių ir pedagogų, kitų specialistų ar tėvų.
- Parengti metodinę medžiagą individualiam darbui su vaikais, vengiančiais lankyti mokyklą, kuri taptų įrankiu sprendžiant jų problemas ir motyvuojant juos prasmingai veiklai.
- Įrengti bendraamžių bendravimui skirtas vietas (kambarius, klubus), aprūpinti juos reikalingomis priemonėmis.
- Išbandyti ir kritiškai įvertinti parengtą modelį bei jį lydinčias metodikas.
- Esant reikalui sukurtą metodiką koreguoti ir tobulinti.
- Sukurtą ir išbandytą modelį toliau diegti Skaistakalnio mokykloje ir siekti, kad mokykla taptų metodinės pagalbos centru kitoms mokykloms.

Modelio adresatas – mokyklų bendruomenės

- Švietimo įstaigų auklėtiniai, kurie turi bendravimo, mokymosi, savęs vertinimo, sprendimų priėmimo, motyvacijos problemų mokykloje, namuose ar kitoje aplinkoje.
- Moksleiviai, kurie nori tapti aktyviais ir pilnaverčiais mokyklos bendruomenės nariais ir talkinti savo bendraamžiams atpažinti ir įveikti jiems iškilusias problemas.
- Pedagogai, kurie domisi naujais ugdymo metodais, turi entuziazmo tobulinti savo žinias ir gebėjimus, kurie padėtų ugdyti savarankiškas, atsakančias už savo poelgius ir sprendimus, bei visuomeniškas ir pilietiškas asmenybes.
- Specialistai (psichologai, medikai, policininkai ir kiti), kurie jaučia atsakomybę ir gali padėti savo žiniomis bei patirtimi ugdant jaunas žmones.
- Tėvai, kurie ieško tamesnių ir efektyvesnių bendravimo su savo vaikais ir bendradarbiavimo su mokykla ir kitomis visuomenės institucijomis formų.

Projekto įgyvendinimo etapai ir metodika

Etapas 1. Bendraamžių savitarpio pagalbos modelio metodikų sukūrimas.

Bus samdoma ekspertų grupė, kuri sukurs savitarpio pagalbos moksleiviams modelį ir dvi metodikas - bendraamžių paramos bendraamžiams ir žaidimų (užimtumo) terapijos

Etapas 2. Metodinės medžiagos parengimas.

1. Pagal ekspertų sukurtas metodikas parengiama metodinė medžiaga mokymams:
 - mokytojų ir specialistų (bendraamžių tarpininkų) mokymams
 - savanorių bendraamžių mokymams
 - darbui su probleminiais bendraamžiams
2. Medžiaga spausdinama. Parengiama po 15 komplektų visų trijų metodinių paketų.

Etapas 3. Pedagogų ir specialistų atranka ir paruošimas.

1. Atrenkama 3 mokyklos pedagogų ir 5 specialistų (soc. pedagogas, psichologas, medikas, teisinės institucijos atstovas ar kiti) grupė. Specialistai atrenkami pagal mokyklos moksleivių probleminius poreikius. Jie turėtų būti mokyklos bendruomenės nariai – mokyklos darbuotojai, socialinių partnerių ar tėvų atstovai.
2. Pagal parengtas metodikas ekspertai apmoko dirbti pedagogus ir specialistus.
3. Specialistai su pedagogais parengia ugdomosios/konsultacinės vyresniųjų pagalbininkų (tarpininkų) veiklos planą.

Etapas 4. Savanorių moksleivių –bendraamžių pagalbininkų atranka ir paruošimas.

1. Informacijos apie renkamą savanorių grupę savanoriškam darbui su mokymosi, bendravimo ar kitų problemų turinčiais moksleiviais išplatinama iš anksto numatytomis priemonėmis ir būdais, kurie aptariami mokyklos taryboje.
2. Atrenkamos dvi savanorių pagalbininkų grupės - jaunesniųjų ir vyresnių klasių moksleivių, kurie turi:
 - pirmiausia – pozityvų požiūrį į nesavanaudišką pagalbos teikimą silpnesniems
 - pasitikėjimą ar autoritetą bendraamžių tarpe
 - motyvacijos įgyti naujų žinių ir įgūdžių ir skirti laiko naujai veiklai
3. Projekto organizatorių, vyresniųjų pagalbininkų ir potencialių savanorių bendraamžių pagalbininkų susitikimas bei eksperimentinio modelio pristatymas ir aptarimas
4. Savanorių pagalbininkų bendraamžiams mokymai. (dalyvauja 15 savanorių, vedėjas ir 3 stebėtojai) Savanorių apmokymai vyksta pagal parengtas metodikas ir yra vykdomi įvairių

sričių specialistų (psichologų, medikų, teisininkų). Mokymų trukmė 48 akademinės valandos (3 kartai per savaitę po 3 akademinės valandas).

Etapas 5. Bendraamžių paramos centrų/žaidimų kambarių parengimas darbui

Įrengiamos bendraamžių bendravimui skirtos vietos ir aprūpinamos reikalingomis priemonėmis.

* *Žaidimų terapijos kambariai.* Planuojama mokykloje įrengti du žaidimų kambarius:

- 1) jaunesnio amžiaus vaikams (iki 10-12 metų), kuris būtų orientuotas į įvairias aktyvias kūrybines žaidimines veiklas
- 2) vyresnio amžiaus vaikams (12-16 metų), kuris būtų orientuotas į sportinius - darbinius užsiėmimus. Čia konfliktiški mokiniai, turintys elgesio ir emocijų sutrikimų, galės fiziškai išsikrauti.

* *Pamokų ruošos*, kur moksleiviais su pagalbininkais galėtų ruošti pamokas ir mokytis

* *Gyvenimo įgūdžių ugdymo*, kur jaunuoliai galėtų diskutuoti įvairiomis jiems rūpimomis problemomis su savo bendraamžiais, o kartais ir su specialistais, išsakytų savo bėdas ir paslaptis individualių susitikimų-konsultacijų metu.

Etapas 6. Darbas su vaikais, vengiančiais lankyti mokyklą ir turinčiais kitų problemų

1. Kiekvienas savanoris, konsultuojamas specialisto parengia individualaus darbo planą vienam konkrečiam vaikui, prieš tai ištyręs vaikų netinkamo elgesio priežastis ir problemas.
2. Pasirašomos keturšalės bendradarbiavimo sutartys metams tarp kuruojančio specialisto, savanorio, vaiko ir bendruomenės, kurioje tuo metu gyvena vaikas. Sutartyse aiškiai apibrėžiamos visų dalyvaujančių pusių rolės korekcijos procese, teisės ir įsipareigojimai
3. Savanoriai dirba su vaikais individualiai, palaiko ryšius ir dirba su vaiko šeima ir įstaigos bendruomene. Su vaiku susitinkama kartą per savaitę 2 valandoms. Savanoriai veda stebėjimo ir korekcinio darbo eigos dienoraščius. Savanoriams ir vaikams apmokamos kelionės, telefoninių pokalbių bei kitos smulkios išlaidos, susijusios su dalyvavimu projekte.
4. Organizuojamos patirties aptarimo ir palaikymo grupės savanoriams 2 kartus per mėnesį. Individualaus darbo planai gali būti keičiami, atsižvelgiant į susidariusią situaciją ir vaiko elgesio korekcijos eigą..

Etapas 7. Vertinimas ir diegimas

1. Parengtas modelis bus išbandytas mokymų ir praktinio darbo su jaunimu metu bei kritiškai įvertintas parengtą modelį bei jį lydinčias metodikas. Esant reikalui sukurtos metodikos bus koreguojamos ir tobulinamos.
2. Projekto įvertinimas vykdomas projektui įpusėjus ir jo pabaigoje, neformaliai apklausiant vaikus, vykdant bendruomenės, kurioje tuo metu gyvena vaikas, anketinę personalo apklausą, savo nuomonę standartizuota forma pateikia ir kuruojantis specialistas bei savanoriai.
3. Projekto pabaigoje projektą vykdę specialistai, pasitelkę bešališkus ekspertus atlieka bendrą gautų vertinimų analizę ir apibendrinimą.
4. Sukurtas ir išbandytas modelis toliau bus diegiamas Skaistakalnio mokykloje ir siekiama, kad mokykla taptų metodinės pagalbos centru kitoms mokykloms

Numatomi rezultatai

1. Stiprės bendraamžių atsakomybė už savo ir kitų poelgius ir savitarpio pagalbos supratimas.
2. Mokiniai, vengiantys lankyti mokyklą, turės klubą, kuriame galės įdomiau praleisti laiką – nuoširdžiai pasikalbėti su bendraamžiais, pasėdėti prie pamokų ruošos ir sulaukti pagalbos, pažaisti, užsiimti patinkančia veikla ir išdrįsti išsakyti savo problemas. Mokykla pamažu taps traukos centru.
3. Hiperaktyvūs mokiniai turės galimybę treniruoklių salėje „išlieti“ savo energiją. Dalis tokių mokinių, pradėjusių lankyti tokius užsiėmimus, mes rūkyti, pradės sveikiau gyventi, reguliariau lankys mokyklą. Jiems talkins ir juos konsultuos bendraamžiai, paruošti specialistų. Stiprės jaunimo tarpusavio pagalba.
4. Bendraamžių vedamos konsultacijos, grupiniai užsiėmimai padės mokiniams kelti mokymosi motyvaciją, ieškoti konfliktinių situacijų sprendimo būdų.
5. Pedagogai įgis naujų žinių ir įgūdžių darbe su naujomis metodikomis.
6. Aktyvės mokyklos bendruomenė, stiprės mokytojo draugo ir pagalbininko pozicija moksleivių tarpe
7. Stiprės mokyklos ir socialinių partnerių bendradarbiavimas.

Prevenicinio modelio kūrėjai:

1. Audronė Bagdanskienė, projekto dalyvio – Panevėžio m. savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vyr. specialistė
2. Zina Baltrėnienė, projekto vykdytojo – asociacijos „Naujos Jungtys“ atstovė
3. Evelina Baranovaitė, projekto vykdytojo – asociacijos „Naujos Jungtys“ atstovė

KURKIME ATEITĮ DRAUGE!

PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS TAIKOMI PREVENCINIAI MECHANIZMAI MOKYKLOS LANKOMUMUI DIDINTI

Stipriosios pusės

1. Savivaldybėje vykdomi įvairūs prevenciniai projektai: „Saugūs ir sveiki mokykloje“; „Mokymasis visą gyvenimą“; ir daugelis kitų, kurie dalinai prisideda prie moksleivių skatinimo lankyti mokyklą, tiesiogiai įtraukdami į jiems patrauklią ir įdomią veiklą.
2. Visos mokyklos turi pasirengusias lankomumo apskaitos tvarkas. Vykdo mokinių lankomumo apskaitą, du kartus per metus atsiskaito švietimo skyriui. Tai leidžia stebėti situaciją ir atlikti jos analizę.
3. Mokyklų nuostatuose aiškiai išdėstytos kiekvieno mokytojo ir kito pedagoginio personalo pareigos ir atsakomybė.
4. Mokyklos bendradarbiauja su visomis institucijomis, padedančiomis auklėti vaiką: Vaiko teisių apsaugos tarnyba, policija, nevyriausybinėmis organizacijomis, Laikinaisiais Vaikų globos namais ir t.t. Tai padeda kompleksiškai nagrinėti ir spręsti problemas.
5. Mokyklose veikia Mokinių taryba, mokinių parlamentas, pedagogų taryba, kurie galėtų taip pat įsijunti į mokyklos lankomumo/nelankomumo problemų sprendimą.
6. Aktyviai mokyklose vykdoma popamokinė, projektinė veikla. Skatinamas mokinių užimtumas atostogų metu.
7. Panevėžio mieste sudaryta komisija neigiamų socialinių veiksnių prevencijai koordinuoti.
8. Mokyklose veikia įvairios komisijos: Socialinės pedagoginės pagalbos, Specialiosios pagalbos, prevencinio darbo grupės.
9. Mieste veikia socialinių pedagogų metodinis būrelis. Kiekvienoje mokykloje dirba socialinis pedagogas.
10. Pedagogų švietimo centras nuolat rengia mokytojų kvalifikacijos tobulinimo programas.

Išvada: Yra pakankamai administracinių vienetų, tiesiogiai ir netiesiogiai atsakingų už prevencinę veiklą. Vyksta projektai, kurie bent iš dalies atliepia projekto „Prevencinių mechanizmų, mažinančių moksleivių „iškritimą“ iš bendrojo lavinimo sistemos kūrimas ir testavimas“ tikslus ir uždavinius.

Silpnosios pusės

1. Bendruomenės įtraukimas. Bendruomenė nenoriai įsitraukia į mokyklos gyvenimą ir su juo susijusių problemų sprendimą. Mokyklos dedamos pastangos bendrai veiklai skatinti sulaukia mažo atgarsio.
2. Bendradarbiavimo trūkumas, nėra gilių tradicijų. Mokyklos ir vietos bendruomenės neturi bendradarbiavimo kultūros tradicijų (bendrų švenčių, susitikimų, diskusijų).
3. Trūksta aiškaus darbo pasidalijimo tarp klasės auklėtojo ir mokytojo pareigų.
4. Tėvai nebesugeba valdyti savo vaikų ir nebeturi įtakos jiems. Daugelis šeimos problemų „permetama“ mokyklai arba laikomasi nuomonės, kad mokyklos gyvenimas yra tik moksleivių ir mokytojų reikalas, todėl tėvai neturi kištis.
5. Dažnai trūksta valios ir pastangų iškilusioms problemoms spręsti visai mokyklos bendruomenei.
6. Silpna bendraamžių pagalba bendraamžiams. Didėja tarpusavio konkurencija, skatinanti tik varžymąsi, lenktyniavimą, bet ne tarpusavio bendravimą ir bendradarbiavimą. Socialiniai skirtumai iššaukia patyčias ir užgauliojimą.
7. Nelankančių mokyklos apskaitos sistema yra, tačiau netiksli. Ja negalima vadovautis ir daryti apibendrinimų, kurie leistų daryti konkrečias išvadas ir šalinti nelankymo priežastis.
8. Mokyklose dažnos konfliktinės situacijos su mokytojais, vaikais, kurios neskatina lankyti mokyklos ir kuria nepalankią mokymuisi atmosferą.
9. Mokyklose vyrauja žinių, o ne progreso vertinimas. Todėl mokymosi sunkumų turintiems mokiniams trūksta motyvacijos stengtis gerinti žinias, nes vertinamos ne jų pastangos, o konkrečios žinios pagal kriterijus, taikomus visiems mokiniams.
10. Ribotų gabumų mokinio pastebėjimas. Mokytojai orientuojasi į gabiuosius ir vidutiniokus. Mažiau gabūs paliekami patys sau, tokiu būdu skatinant juos praleidinėti pamokas, o laikui bėgant ir visai nelankyti mokyklos.
11. Psichologų trūkumas mokyklose. Mokyklose trūksta kvalifikuotos pagalbos moksleiviams, nes daugelyje mokyklų apskritai nėra psichologų, o jei jie ir yra, tai vieno specialisto nepakanka visoms susikaupusioms problemoms spręsti. Psichologai dažnai keičia darbo vietą ilgam nepasilikdami mokykloje.

Įtvada: Trūksta specialistų bei visos mokyklos bendruomenės koordinuotų veiksmų ir pastangų mokyklos nelankymo priežastims aiškintis ir jas šalinti.

Galimybės

1. Jauni tėvai neturi pedagoginių žinių, todėl mokykla gali užpildyti šią spragą, kviesdama juos į paskaitas, diskusijas, bendrus projektus, kurie padėtų geriau suvokti švietimo sistemą, mokyklos gyvenimą ir moksleivių poreikius.
2. Yra poreikis ir turis rasti galimybės koordinuotai pagalbai emigrantų tėvų vaikams. Jie turėtų būti įtraukiami į apskaitą.
3. Mokyklos klimato gerinimas nereikalauja didelių investicijų, tik nuoseklios mokyklų veiklos strategijos ir koordinuotų veiksmų.
4. Mokyklose galėtų rasti paramos centrai, kur vaikai galėtų būti išklaunami, jiems patariama bei galimybėms esant suteikiama pagalba.
5. Mokyklose galėtų atsirasti naujas pagalbos modelis- mokytojų asistentų rengimas. Jais galėtų būti vyresnieji mokiniai („bendraamžių – bendraamžiams“ modelis) ar kitas pedagoginis personalas.

Išvada: Mokyklose yra dar daug neišnaudotų galimybių, kurios nereikalauja didelių finansinių išteklių, tik žmogiškųjų pastangų ir laiko.

Pavojai

1. Moksleiviai turi daug pašalinių pagundų – internetas, kompiuteriai. Net užimtumo centruose kitas veiklas nukonkuruoja kompiuteriniai žaidimai.
2. Tėvai išvyksta į užsienį, palieka vaikus senelių, kaimynų priežiūrai. Šie vaikai stokoja vyresniųjų kontrolės, linkę dažniau praleisti pamokas.
3. Jaunų specialistų, nemokančių dirbti su vengiančiais lankyti mokyklą, silpnas pasirengimas. Pedagogus rengiančiose mokyklose stokojama programų, kurios supažindintų su šia problema ir metodikomis, kurios galėtų būti taikomos praktikoje.
4. Dirbančių mokytojų kompetencijos trūkumas. Net ir turintys ilgametės pedagoginės praktikos, ne visi suvokia problemos esmę ir negeba jos efektyviai spręsti. Dažniausiai pasitenkinama įprastomis administracinėmis priemonėmis.
5. Masinės kultūros įtaka moksleivių pasaulėžiūros formavimui. Autoritetais tampa šou ir pramogų verslo atstovai, didelę įtaką daro pramoginės laidos, kurios labiausiai ir orientuojasi į paauglių auditoriją. Masinės kultūros propaguojamos vertybės prasilenkia su vertybėmis, ugdomomis mokykloje.

Išvada: Darbą su mokyklos vengiančiais vaikais apsunkina išorinėje aplinkoje egzistuojantys reiškiniai - internetas, atstojantis tiesioginį bendravimą; masinė kultūra; vartotojiškos pasaulėžiūros propagavimas.